

La palma de la mà

(ALDC, I, 101. La palma de la mà)

El mot llatí per a designar aquesta part de la mà era PALMA, que ha donat en català *palma* (o *pauma*) (s. XIII) i el seu derivat *palmell* (s. XIV), amb el sufix *-ell*, modificat en *paumell* i, amb monoftongació, *pomell*, alterat eventualment en *plomell*, per atracció paronímica formal de *plom*; els dos, *palma* i *palmell*, coneixen l'àrea més extensa. El paral·lelisme amb *planta del peu* degué generar *planta de la mà* (o *plantilla*), si no fou la idea de 'base, origen'. El caràcter pla del palmell explica els mots *pla* i *plana*, així com els derivats d'aquell, *planer* i *planell* (*replanell*). La relació amb

palpar seria a la base de *palpell*, probablement formalitzat a partir de *planell* (que geogràficament n'és contigu) o de *palmell*. Mallorca i Menorca han innovat amb el mot *call* que, centrant sobretot la noció de 'durícia de la pell' (< llat. CALLUM) en la de la mà, va estendre el seu significat a 'palma de la mà'. Altres noms han trobat la motivació en la idea de depressió (*dedins de la mà*, 3; *clot de la mà*, 8, cf. fr. *creux de la main*), de part oposada al seu revés (*sota o dessota de la mà*, 2, 54), d'origen (*font de sa mà*, 78) o de costat (*cara de la mà*, 90).

